

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

Krzysztof Lisowski

Warszawa, 03 03 2017 r.

DOOŚ-sooś.411.2.2017.EP

**Pan
Andrzej Kreft
Dyrektor
Regionalny Zarząd Gospodarki
Wodnej
w Szczecinie**

Stanowisko Pana Dyrektora

Odpowiadając na pismo z dnia 16 stycznia 2017 r. (znak: ZG-015-1/2-1/17/mt), uzupełnione pismem z dnia 6 lutego 2017 r., w którym zwrócono się do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o ustalenie konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego (dalej: rozporządzenie zmieniające) oraz gdy zajdzie taka potrzeba uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w trybie art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm., dalej: *ustawa OOŚ*), przedstawiam następujące stanowisko.

Zgodnie z przedstawionymi informacjami, regulacje zawarte w projektowanym rozporządzeniu zmieniającym, są efektem weryfikacji zapisów obowiązującego rozporządzenia z roku 2014, przeprowadzonej pod kątem zgodności i adekwatności z celami środowiskowymi określonymi w przyjętej w 2016 r. aktualizacji Planu gospodarowania wodami w dorzeczu Odry, jak też uwzględnienia doświadczeń Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie we wdrażaniu obowiązującego rozporządzenia.

Poza zmianami technicznymi, czy drobnymi zmianami doprecyzowującymi, w projekcie rozporządzenia zmieniającego zawarto liczne zmiany rozszerzające lub ograniczające w stosunku do obowiązującego rozporządzenia. Najważniejsze z nich opisano poniżej.

1. Zdefiniowano pojęcie „zasięg cofki”, a także wprowadzono regulacje dotyczące odcinków cieków będących w zasięgu cofki, m. in.: odcinki cieków będących w zasięgu cofki wód morza, jeziora, zbiornika wodnego lub dopływu wyłączono z wymagania konieczności zachowania w korycie przepływu nienaruszalnego (paragraf 1 pkt 2 i 3 rozporządzenia zmieniającego).
2. Rozszerzono wymagania niezbędne dla osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu jednolitych części wód podziemnych o element dobrego stanu chemicznego użytkowych poziomów wodonośnych, który zależy od niedopuszczenia do ingresji wód morskich i ascecji zasolonych wód z głębszego podłoża (paragraf 1 pkt 5 rozporządzenia zmieniającego).
3. Wskazano sytuacje, w których dopuszcza się zmniejszenie przepływu nienaruszalnego, związane m. in. z poborem wód powierzchniowych na cele zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia i przy wystąpieniu oznak suszy (paragraf 1 pkt 7c rozporządzenia zmieniającego).
4. Z obowiązującego ograniczenia dotyczącego możliwości korzystania z wód płynących wyłącznie pod warunkiem jednoznacznego określenia sposobu realizacji przepływu nienaruszalnego umożliwiającego pomiar jego wartości, wyłączono pobory o wartości średniej mniejszej niż 1% SNQ (paragraf 1 pkt 7d rozporządzenia zmieniającego).
5. Sprecyzowano sposób realizacji przepływu nienaruszalnego dla obiektów hydrotechnicznych rozdzielających wodę na wiele koryt w odniesieniu do kryterium wyposażenia koryta w przepławki (paragraf 1 pkt 7d rozporządzenia zmieniającego).
6. Określono zasady poboru wody z jezior odpływowych i bezodpływowych (paragraf 1 pkt 7d rozporządzenia zmieniającego).
7. Dla wprowadzania ścieków z nowych instalacji służących do oczyszczania ścieków do wód płynących, doprecyzowano do jakiego odcinka cieku należy odnosić warunki określone w tym zakresie w obowiązującym rozporządzeniu (paragraf 8 pkt 1 i 2) w odniesieniu do jezior odpływowych i bezodpływowych, Zalewu Szczecińskiego i Zalewu Kamieńskiego oraz odcinków cieków będących w zasięgu cofki wód morza, jeziora, zbiornika wodnego lub dopływu (paragraf 1 pkt 8b rozporządzenia zmieniającego).
8. Wskazano w jaki sposób będzie możliwe dokonanie oceny spełnienia warunków określonych dla wprowadzania ścieków do wód powierzchniowych (paragraf 8 pkt 1 i 2 obowiązującego rozporządzenia) w przypadku wód powierzchniowych, które nie zostały objęte badaniami monitoringowymi, pozwalającymi na wykonanie oceny stanu wód. Określono m. in., że niniejsza ocena będzie opierała się na badaniach jakości wód odbiornika przez zakład planujący wprowadzanie ścieków oraz przytoczono w tym zakresie szczegółowe wytyczne (paragraf 1 pkt 8g rozporządzenia zmieniającego).
9. Określono warunki konieczne do spełnienia przed wprowadzeniem do wód lub do ziemi wód opadowych lub roztopowych pochodzących z urządzeń oczyszczających o przepustowości nominalnej od 100 l/s do 300 l/s, wraz ze szczególnymi regulacjami dotyczącymi ścieków z nowych instalacji oczyszczających na obszarze wyspy Uznam (paragraf 1 pkt 9 rozporządzenia zmieniającego).
10. Na ciekach lub ich odcinkach, określonych w paragrafie 3 pkt 2 i 3 obowiązującego rozporządzenia, które zostały wyznaczone jako istotne dla zachowania ciągłości

morfologicznej na obszarze dorzecza Odry lub regionu wodnego dopuszczono do stosowania przepławki o zmiennych parametrach, tak by spełniały dotychczasowe wymagania dla gatunków ryb reprezentatywnych w okresie od września do stycznia, natomiast w pozostałym dla certy lub węgorza (paragraf 1 pkt 12 rozporządzenia zmieniającego).

11. Zmieniono warunek korzystania z wód na obiektach hydrotechnicznych na ciekach lub odcinkach cieków (paragraf 3 pkt 1-3), wyróżnionych z uwagi na konieczność zachowania ciągłości morfologicznej, bez zabezpieczeń wlotów do elektrowni wodnych przed spływającymi rybami. Dotychczasowe wymaganie stosowania w tym wypadku turbiny śrubowej (ślimakowej) zastąpiono wymaganiem stosowania turbiny o prędkości obrotowej do 150 obrotów na minutę (paragraf 1 pkt 13 rozporządzenia zmieniającego).
12. Ustalono ograniczenia w stosunku do wprowadzania do ziemi ścieków bytowych pochodzących z nowych instalacji oczyszczających związane z czasem migracji zanieczyszczeń do pierwszego poziomu wodonośnego, a także przedstawiono sposób wyznaczania niniejszego czasu (paragraf 1 pkt 14 rozporządzenia zmieniającego).
13. Doprecyzowano ograniczenia w korzystaniu z wód podziemnych i wykonywaniu urządzeń wodnych ustalone w stosunku do obszaru jaki określono w załączniku nr 11 obowiązującego rozporządzenia (paragraf 1 pkt 16 rozporządzenia zmieniającego). Wyznaczono także nowe obszary bądź uwarunkowania (np. zasolenie) decydujące o zakwalifikowaniu danego obszaru, w stosunku do którego obowiązywać ma zakaz wykonywania nowych ujęć wód podziemnych (paragraf 1 pkt 17 rozporządzenia zmieniającego).
14. Wprowadzono zmiany w wykazach cieków i ich odcinków szczególnie istotnych lub istotnych pod względem zachowania ciągłości morfologicznej dla obszaru dorzecza Odry lub regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego, głównie w zakresie kilometrażu ujętych odcinków cieków (paragraf 1 pkt 20 i 21 oraz Załącznik nr 3 rozporządzenia zmieniającego).
15. Dokonano modyfikacji załącznika zestawiającego reprezentatywne gatunki ryb dla cieków lub ich odcinków. Usunięto rzekę Pysznicę, dodano rzekę Ponik, a dla rzeki Płonia ustanowiono łososa jako gatunek reprezentatywny zamiast węgorza (Załącznik nr 6 rozporządzenia zmieniającego).
16. Poszerzono zestawienie zasobów dyspozycyjnych o rejon wodnogospodarczy S-II Międzyodrze część A, zlewnię rzeki Bukowo oraz Przymorza od Wieprzy do Słupi. Na podstawie nowej dokumentacji hydrogeologicznej zwiększono zasoby dyspozycyjne dla Wyspy Uznam (Załącznik nr 7 rozporządzenia zmieniającego).

Mając na uwadze zakres projektowanego rozporządzenia zmieniającego, jak też zapisy art. 49 *ustawy* OOS, trzeba stwierdzić, że w wyniku jego przyjęcia mogą pojawić się nowe potencjalnie znaczące oddziaływania na środowisko (w tym na obszary Natura 2000), nie objęte strategiczną oceną oddziaływania na środowisko przeprowadzoną dla obowiązującego rozporządzenia. Projektowana zmiana rozporządzenia w sprawie warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego nie może być uznana za niewielką modyfikację w rozumieniu art. 48 *ust.* 2 *ustawy* oos, w związku z czym nie jest możliwe w tym przypadku odstępienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W związku z powyższym, poniżej uzgadniam zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego projektu dokumentu.

Aby spełnić wymogi prawa, prognoza oddziaływania na środowisko, sporządzana w toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, powinna odpowiadać wymaganiom, wynikającym z art. 51 ust. 2 *ustawy* OOŚ, przy zachowaniu warunków, o których mowa w art. 52 ust. 1 i 2 ww. ustawy. Oznacza to, że wszystkie prowadzone w prognozie analizy oraz proponowane zalecenia powinny odpowiadać stopniem szczegółowości zapisom projektowanego dokumentu oraz uwzględniać informacje zawarte w prognozach sporządzonych dla innych, powiązanych i przyjętych już dokumentów. Ma to na celu m. in. niepowielanie przeprowadzonej już oceny. Prognoza przedmiotowego projektu powinna w szczególności uwzględniać analizy i wnioski z prognozy opracowanej dla obowiązującego *rozporządzenia w sprawie warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego*, w zakresie jakim wiążą się ze zmianami zawartymi w projekcie dokumentu, który jest przedmiotem obecnej procedury, w tym z uwzględnieniem potencjalnych oddziaływań skumulowanych. Równie istotne będzie odniesienie się do przyjętej *aktualizacji Planu gospodarowania wodami w dorzeczu Odry*, w tym prognozy do niej. Zaleca się uwzględnienie w analizach również innych przyjętych dokumentów z zakresu gospodarowania wodami, takich jak *Plany utrzymania wód*, czy *Plany zarządzania ryzykiem powodziowym*.

Z uwagi na zakres rozporządzenia do którego projektowana jest przedmiotowa zmiana, istotne jest przeprowadzenie oceny adekwatności proponowanych regulacji w kontekście zakładanych do osiągnięcia celów. Wszystkie proponowane zmiany powinny służyć poprawie stanu wód na obszarze przedmiotowego regionu wodnego.

Ponadto w prognozie należy dokonać oceny wpływu na środowisko projektowanych regulacji dotyczących warunków korzystania z wód w odniesieniu do wszystkich środowiskowych aspektów, których może dotyczyć projektowana zmiana rozporządzenia po wdrożeniu. Należy przy tym uwzględnić korzystne i niekorzystne interakcje regulacji z innymi czynnikami i procesami, kluczowymi dla analizowanego regionu wodnego, także nieobjętymi zapisami projektowanego dokumentu. Istotna będzie zatem kompleksowość analiz, które powinny obejmować wszystkie uwarunkowania środowiskowe ważne dla terenu objętego opracowaniem, w tym zachodzące pomiędzy nimi relacje, zwłaszcza w kontekście potencjalnych kumulacji oddziaływań. Trzeba podkreślić, że oceny wymagają wszystkie projektowane zmiany, w tym m. in. określające sytuacje, w których dopuszcza się zmniejszenie przepływu nienaruszalnego, dotyczące dopuszczenia na niektórych ciekach przepławek o zmiennych parametrach, czy zmiany dokonane w załącznikach do rozporządzenia obowiązującego, zestawiających reprezentatywne gatunki ryb dla cieków lub ich odcinków, a także ustanawiające odcinki cieków szczególnie istotne lub istotnych pod względem zachowania ciągłości morfologicznej dla obszary dorzecza Odry lub regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego.

Tam gdzie to możliwe, istotne jest uwzględnienie – w ocenie wpływu na środowisko – uwarunkowań przestrzennych terenów objętych projektowanym dokumentem. Należy wziąć pod uwagę rodzaj i skalę działań możliwych do podjęcia na podstawie rozporządzenia zmieniającego, charakter obszaru, na którym będzie ono realizowane oraz inne stwierdzone parametry, istotne z punktu widzenia potencjalnych oddziaływań na środowisko. Dużą uwagę

należy poświęcić ekosystemom, siedliskom oraz gatunkom wodorozależnym, w szczególności objętym ochroną w ramach sieci Natura 2000, a także korytarzom ekologicznym. Należy przy tym stosować kryterium narażenia i uwzględnić wszystkie elementy środowiska (oraz obszary chronione), które mogą być narażone na negatywne oddziaływanie. Prognoza powinna z podobną uwagą traktować zarówno sytuacje bezpośredniego zagrożenia dla gatunków i siedlisk przyrodniczych, jak również oddziaływania pośrednie i wtórne. Prognoza powinna także w sposób uzasadniony i racjonalny przedstawić rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na formy ochrony przyrody.

Należy podkreślić, że szczegółowej ocenie należy poddać zwłaszcza te regulacje, które będą stanowiły złagodzenie obecnie obowiązujących wymagań w zakresie korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego. W tym kontekście trzeba zwrócić uwagę na skutki wdrożenia przepisu, zgodnie z którym dla odcinków cieków będących w zasięgu cofki wód morza, jeziora, zbiornika wodnego lub dopływu nie będzie wymagane zachowanie w korycie przepływu nienaruszalnego, co w obowiązującym rozporządzeniu stanowi podstawowy warunek korzystania z wód, mający na celu uzyskanie dobrego stanu i potencjału ekologicznego wód płynących. Należy ponadto zbadać konsekwencje środowiskowe pozostałych przepisów, wynikających z wyodrębnienia w korycie cieku części zdefiniowanej jako „zasięg cofki” (np. paragraf 1 pkt 7a rozporządzenia zmieniającego).

Zwracam także uwagę na potrzebę szerokiej analizy wpływu wdrożenia regulacji dotyczącej zmiany wymaganego typu turbiny, koniecznej do stosowania na obiektach hydrotechnicznych nieposiadających zabezpieczeń wlotów do elektrowni wodnych przed spływającymi rybami, na ciekach lub odcinkach cieków wyróżnionych z uwagi na konieczność zachowania ciągłości morfologicznej. Należy ocenić konsekwencje dopuszczenia turbin o zwiększonej prędkości obrotowej.

W związku z możliwością wpływu realizacji postanowień przedmiotowego projektu na obszary Natura 2000 należy podkreślić, że zgodnie z art. 55 ust. 2 *ustawy OOS* projekt dokumentu nie może zostać przyjęty, jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że jego realizacja może znacząco negatywnie oddziaływać na obszary Natura 2000, a nie zostaną spełnione łącznie wszystkie przesłanki, o których mowa w art. 34 *ustawy o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 ze zm.). Zgodnie ze wspomnianym przepisem można zezwolić na realizację dokumentu mogącego znacząco negatywnie oddziaływać na obszary Natura 2000, jeśli przemawiają za tym niezbędne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym. Powyższa przesłanka może zostać uznana tylko w przypadku braku rozwiązań alternatywnych oraz przy zapewnieniu wykonania kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zagwarantowania spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000. W przypadku gdy znaczące negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk i gatunków priorytetowych, nadrzędny interes publiczny odnosi się wyłącznie do: ochrony zdrowia i życia ludzi, zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego i uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego. W sytuacji gdy przyjęcie dokumentu, który może znacząco negatywnie oddziaływać na siedliska i gatunki priorytetowe, wynika z innych koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, przed przyjęciem dokumentu, wymagane jest uzyskanie opinii Komisji Europejskiej. Mając na

uwadze przytoczone przepisy, w przypadku stwierdzenia znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000, należy w prognozie wyraźnie wykazać i uzasadnić istnienie wymienionych przesłanek.

Propozycje w zakresie metod monitoringu skutków realizacji działań wynikających z projektowanego dokumentu powinny być opracowane tak, by pozwoliły na zbadanie rzeczywistych skutków środowiskowych wdrożenia projektowanych regulacji, w tym na określenie, czy właściwie oceniono skalę i zasięg oddziaływania na środowisko (z uwzględnieniem obszarów Natura 2000) poszczególnych zapisów oraz na ocenę skuteczności zaproponowanych działań minimalizujących.

Przy opracowywaniu prognozy należy uwzględnić wytyczne Komisji Europejskiej do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko pod kątem uwzględniania zmian klimatu oraz różnorodności biologicznej.

z powołaniem
z upoważnienia
Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
Zastępcę Generalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska
Marek Kęps
Marek Kęps